

SMJERNICE UREĐIVAČKE POLITIKE PORTALA OBJAVI.BA

Smjernice uređivačke politike definišu standarde i prioritete kojima se vodi prilikom kreiranja i objavljivanja sadržaja na portalu **Objavi.ba**, kako bi ovaj portal ispunjavao svoju ulogu u javnom prostoru. Smjernice se ne bave tehničkim dijelom uređivanja, nego imaju zadatak postaviti okvire etičnosti i profesionalizma koji su obvezujući za osobe uključene u proces kreiranja i objavljivanja medijskih sadržaja na portalu.

1. Opšti principi

- 1.1. Portal Objavi.ba služi javnosti, a djeluje u okviru **Udruženja Centar za promociju civilnog društva (CPCD)** iz Sarajeva, u skladu sa ciljevima i djelatnostima opisanima u Statutu Udruženja. U svom radu, portal se najstriktnije pridržava relevantnih zakona u Bosni i Hercegovini, Kodeksa za štampu i online medije BiH i preporuka Vijeća Europske unije u vezi sa medijima.
- 1.2. U skladu sa ciljevima CPCD-a, obaveza portala Objavi.ba je promocija i promicanje slobode misli, medijskih sloboda, slobode izražavanja i vjere, te slobode okupljanja i udruživanja građana radi ostvarivanja njihovih interesa, a jedan od njegovih temeljnih zadataka je informisanje javnosti o radu civilnog društva u BiH, regionu i svijetu.
- 1.3. Obaveza Portala je promocija poštivanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u savremenom bosanskohercegovačkom multietničkom, multikonfesionalnom i multikulturalnom društvu u skladu sa potpisanim i direktno primjenjivim međunarodnim konvencijama.
- 1.4. Obaveza Portala promocija demokratije i širenje svijesti građana o značaju njihovog aktivnog uključivanja u rad organa lokalne samouprave i ukupne političke procese na lokalnim i višim razinama vlasti u BiH.
- 1.5. U obaveze Portala takođe spada i dosljedna i beskompromisna promocija marginaliziranih skupina, te zastupljenosti mladih i žena u javnom prostoru.
- 1.6. Portal Objavi.ba promovira i širi svijest o značaju civilnog društva u Bosni i Hercegovini te posebnu pažnju daje promociji volonterskog rada i svake vrste doprinosa zajednici.
- 1.7. U svom radu Portal prioritet daje potrebama zajednice i objavama sadržaja od važnosti za zajednicu, te – uz objavljivanje svojih redovnih sadržaja – pruža platformu za objavu medijskih sadržaja organizacija civilnog društva, aktivista/kinja i drugih organizacija i pojedinaca, u skladu sa svojim uređivačkim standardima.
- 1.8. Objavi.ba organizacijama i pojedincima ne pruža samo platformu za objavu sadržaja, nego ih – prateći djelovanje CPCD-a – proaktivno podstiče na kreiranje i objavljivanje kvalitetnih vijesti i priča iz lokalnih zajednica i civilnog društva općenito.
- 1.9. U svome radu portal Objavi.ba djeluje nezavisno od interesa političkih vlasti i njenih nosilaca, kao i interesnih grupa u društvu i ekonomiji.
- 1.10. U skladu sa principima CPCD-a, portal Objavi.ba je otvoren za saradnju i jačanje kapaciteta sa drugim medijima i organizacijama kroz edukaciju, treninge, korištenje resursa i razmjenu sadržaja.

2. Odgovornost novinara/ki i urednika/ca

U svom radu, novinari/ke i urednici/ce portala Objavi.ba odgovaraju za poštovanje istinitosti objavljenog sadržaja, ljudskih prava na slobodu govora i izražavanja, kao i prava javnosti na informisanje. Odgovornost novinara/ki i urednika/ica je da na portalu nikad ne bude objavljeno ništa što predstavlja netačnu informaciju, dezinformaciju, plagijat, kao ni sadržaji koji podstiču netoleranciju ili diskriminaciju na bilo kojoj osnovi. Novinari/ke i urednici/ce Objavi.ba su u svakom trenutku svjesni svoje odgovornosti u radu i opasnosti koju u društvu može izazvati neodgovorno širenje neprovjerenih informacija ili poticanje netolerancije.

3. Etički principi uređivačke politike

Uređivačka politika portala Objavi.ba podrazumijeva temeljito pridržavanje zakona, preporuka i kodeksa novinarske profesije u Bosni i Hercegovini, ali se ne zaustavlja na tome nego će uzore tražiti i u međunarodnim profesionalnim kodeksima kakvi vrijede u državama Europske unije ili Sjedinjenim Američkim Državama. Urednici/ce i novinari/ke portala Objavi.ba su svjesni kako je medijska etika dinamična kategorija te će pratiti, prihvatati i implementirati i principe koji nisu predviđeni ovim Smjernicama a koji se, sukladno razvoju tehnologije i novim izazovima u novinarskom radu, mogu pojaviti.

Etički principi koje Objavi.ba primjenjuje u svom djelovanju sastoje se od četiri neodvojive kategorije po uzoru na način na koji ih definiše Etički kodeks Društva profesionalnih novinara SAD (Society of Professional Journalists Code of Ethics).

3.1 Istinitost

Etično novinarstvo mora biti tačno, istinito i pošteno. Novinari/ke moraju biti časni i hrabri u prikupljanju, objavi i interpretaciji informacija. U pogledu tačnosti i istinitosti novinari/ke moraju:

- Provjeriti tačnost informacija iz svih izvora i uložiti napor da izbjegnu nenamjernu pogrešku. Namjerno iskrivljavanje apsolutno je nedopušteno.
- Osobama koje se pojavljuju kao činioci vijesti pružiti mogućnost da odgovore na optužbe o svom djelovanju.
- Identificirati izvore kad god je to moguće. Javnost u najvećoj mogućoj mjeri ima pravo na informaciju o pouzdanosti izvora informacija.
- Uvijek ispitati motive izvora informacija prije nego se obeća anonimnost. Razjasniti uvjete vezane za obećanja kao zamjenu za dobivene informacije. Održati obećanja.
- Provjeriti da naslovi, džinglovi i promotivni materijal, fotografije, videozapisi, audiozapisi, grafike, zvučni materijal i citati ne iskrivljuju priču. Oni ne smiju suviše pojednostaviti ili suviše naglasiti dijelove izvučene iz konteksta.
- Paziti da se ne iskrive sadržaj fotografije ili videozapisa. Uvećavanje slike radi tehničke čistoće je dopušteno. Treba jasno označiti montaže i fotografske ilustracije.

- Izbjegavati zbunjujuće prikaze „dramatizacije događaja“. Ako su te „dramatizacije“ neophodne za priču, treba jasno označiti da se radi o „dramatizaciji“.
- Izbjegavati tajne i slične metode prikupljanja informacija, osim kada tradicionalne, otvorene metode neće omogućiti da se dođe do informacija od vitalnog značenja za javnost. Upotrebu takvih metoda treba izložiti kao dio priče.
- Ne plagirati.
- Iznijeti priču o različitim ljudskim iskustvima hrabro, pa i u slučajevima kada je to nepopularno. Ispitati vlastite kulturne vrijednosti i izbjegavati nametanje tih vrijednosti drugima.
- Izbjegavati stereotipe vezane za rasu, spol, dob, vjeru, etničko podrijetlo, geografsko podrijetlo, seksualnu orijentaciju, invaliditet, fizički izgled ili društveni položaj.
- Podržavati slobodnu razmjenu mišljenja, čak i kad se radi o stavovima koji su teško prihvatljivi.
- Biti glas onih čiji se glas ne čuje; službeni i neslužbeni izvori informacija mogu biti jednako vrijedni.
- Razlikovati izvještavanje o događajima od komentara. Analiza i komentar moraju biti jasno označeni i ne iskrivljavati činjenice ili kontekst.
- Razlikovati vijest od oglašavanja i izbjegavati hibridne oblike koji zamagljuju razliku između tih dviju vrsta.
- Imati na umu obvezu da se javni poslovi obavljaju javno i da su vladini dokumenti dostupni provjeri.

3.2 Humanost i minimizacija moguće štete

Novinari/ke i urednici/ce portala Objavi.ba svjesni su da nijedan posao nije dobar ukoliko se njime krše načela humanosti ili proizvodi šteta. Svjesni su da je društvo organizam kojeg treba održavati zdravim i kojem je lako nanijeti bol, i zbog toga u radu primijenjuju drevni princip medicinske profesije koji kaže „Primum non nocere“ odnosno „Najprije ne naškoditi“. Portal Objavi.ba nikad neće objaviti sadržaj kojim bi naškodio društvu i u svakom slučaju dileme oko štetnosti nekog sadržaja, isti će sadržaj obavezno smatrati štetnim.

Svaki izvor informacija, osobe koje su predmet njihovih priča i svoje kolege/ice će novinari/ke i urednici/ce portala Objavi.ba gledati kao ljudska bića koja zaslužuju poštovanje. U pogledu humanosti i minimizacije moguće štete novinari/ke moraju:

- Pokazati saosjećanje prema onima koji mogu biti pogođeni izvještavanjem. Posebna osjetljivost mora se pokazati kada se radi o djeci i neiskusnim izvorima informacija ili protagonistima novinskih priča.
- Biti osjetljivi kada traže ili koriste intervjuje ili fotografije osoba pogođenih tragedijom ili su u žalosti.
- Shvatiti da prikupljanje informacija i izvještavanje o njima može uzrokovati štetu ili neugodnost. Traganje za informacijama ne daje licencu za aroganciju.
- Prihvatiti činjenicu da privatne osobe imaju veće pravo na kontrolu informacija o sebi od javnih osoba i ostalih koji teže za moći, utjecajem ili javnom pozornošću. Samo izuzetno važna potreba javnosti opravdava ulaženje u nečiju privatnost.

- Pokazati dobar ukus. Izbjegavati bolesnu znatiželju.
- Biti oprezan kod identificiranja maloljetnih osumnjičenika ili žrtava seksualnih zločina.
- Biti oprezan u imenovanju osumnjičenika/ice prije službenog podizanja optužbe.
- Uravnotežiti pravo osumnjičenika/ice na pošteno suđenje s pravom javnosti na informaciju.

3.3. Nezavisnost i nepristranost

Novinari/ke ne smiju biti vezani obvezom prema ičijem interesu osim interesa javnosti na informacije. Nepristranost ne znači apsolutnu neutralnost o svakom medijskom sadržaju, niti je nužno svakom mišljenju suprotstaviti drukčije mišljenje. Novinar/ka i urednik/ica treba imati slobodu da ispituje bilo koju temu sve dok za to postoje uređivački razlozi. Ali, kada se iznose suprotstavljena mišljenja, ne smiju se pogrešno ili iskrivljeno interpretirati.

Kada su u pitanju nezavisnost i nepristranost, novinari/ke moraju:

- Izbjegavati sukob vlastitih interesa, bilo stvarnih bilo pretpostavljenih.
- Ostati izvan udruge ili aktivnosti koje mogu kompromitirati njihovo poštenje ili nanijeti štetu njihovoj vjerodostojnosti.
- Odbiti darove, usluge, novčane naknade, besplatna putovanja i posebne pogodnosti, izbjegavati dodatno zaposlenje, politički angažman, obavljanje javnih dužnosti i rad u organizacijama ako to kompromitira novinarsko poštenje.
- Javno obznaniti konflikte koji se ne mogu izbjeći.
- Biti budni i hrabri u iskazivanju odgovornosti onih koji imaju moć.
- Odbiti povlašteni tretman oglašivačima i grupama s posebnim interesima i odolijevati njihovim pritiscima da utječu na izvještavanje.
- Biti oprezan prema izvorima informacija koji za uzvrat traže usluge ili novac; moraju izbjegavati međusobno nadmetanje u prikupljanju informacija.

3.4. Odgovornost

Novinari/ke i urednici/ce portala Objavi.ba cijene slobodu govora i izražavanja ali su svjesni da ona dolazi sa odgovornošću za vlastite postupke. Također, svjesni su da se reputacija i ugled odgovornog medija i profesionalnog novinara/ke teško stiče a jako lako gubi. Zbog toga neće učiniti ništa zbog čega bi žrtvovali svoj ugled, kao ni ugled portala, te u svom radu moraju:

- Biti odgovorni svojim čitateljima/icama, slušateljima/icama, gledateljima/icama i jedni prema drugima.
- Razjasniti i objasniti medijsko pokrivanje događaja i pozvati javnost na dijalog o ponašanju novinara.
- Ohrabriti javnost da izloži pritužbe na račun medija.
- Priznati pogreške i odmah ih ispraviti.
- Javno izložiti neetične postupke novinara i medija.
- Pridržavati se istih visokih standarda koje zahtijevaju od drugih.

4. Završna odredba

Ove Smjernice stupaju na snagu kada ih prihvati Redakcija portala Objavi.ba. Nakon toga su obavezujući dokument za sve novinare/ke, urednike/ice i saradnike/ice portala i njihova povreda predstavlja težu povredu profesionalnih dužnosti i obaveza.

Redakcija portala Objavi.ba je svjesna kako je medijska etičnost dinamična kategorija, te prihvata obavezu povremene revizije ovih Smjernica u skladu sa razvojem novih medijskih trendova i tehnologija, a u posvećenosti nastojanju da svojim djelovanjem bude lider u medijskoj etičnosti u Bosni i Hercegovini, te primjer drugim medijima.